

१२८-२४

११३२०५१०

॥ १॥

॥ १॥
Copy Right by C M Shah

॥ १॥

સાચો સમજાર

ઉલે-અતોર

શનિ મહાત્મા

સતીના
૨૯૬/૪૫

૧૦૦	 	૧૧૧૩૬૬
૧૦૦		૧૧૧૩૬૬

વાંચવા લાયક પ્રખ્યાત થયેલી વાર્તાઓ

ગજરામારની વાર્તા (અણુમાનીતીના પુત્ર)	૦-૮-૦
સદેવંત સાવળોંગા (અડા ભવની વાર્તા)	૦-૮-૦
બરાસ કરતુરી બિંદી બનાવથી ભરપુર	૦-૮-૦
શ્રી ચરીત્રની વાર્તા (શ્રીઓની કપટલીલા)	૦-૮-૦
બોલતો પલંગ (અહમુત વાર્તા)	૦-૮-૦
માન મુસાફરી (સાત પરનોની વાર્તા)	૦-૧૨-૦
પતી કે પીશાય	૦-૮-૦
ખુની કાળ ! (ડીટકટીવ વાર્તા)	૦-૮-૦
ખીરખલ બાદશાહ મોટી (હાજર જવાબ વાર્તા)	૦-૧૨-૦
રાજ ભરથરી સચીત્ર વાર્તા	૦-૮-૦
મુખમની શેઠાણી	૦-૧૨-૦
વરથેલી વીણા	૦-૧૨-૦
કપટસીંહનું કાવતું (સંસારીક કાવાદાવા)	૦-૮-૦
બેવકા મુનીમ (કોમીક વાર્તા)	૦-૮-૦
નારી કે નાગણ (પ્રપંચથી ભરપુર)	૦-૮-૦
લલનાની લીલા અથવા રમણી રહસ્ય	૦-૧૨-૦
સોળ વર્ષની સતી ને નવ વર્ષના પતી (૨૦ ભાગ પૂર્વો)	૦-૦-૦
સુરતીલાલ નાવેલ (૧૬ ચીત્રા પાકું સોનેરી પુઠું)	૧-૮-૦

દરેક બુકે વી. પી. પોષ્ટથી રવાના કરવામાં આવશે
માલ મગાવનારાઓએ પાતાનું સરનામું હમેશાં ચોખ્ખાં
અક્ષરે લખતાં રહેવું. દરેક માલની કીમત ઉપર પોષ્ટજ
વી. પી. ખર્ચ વધુ—ખીજ કોઈપણ પુસ્તકો માટે પુછો.

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીનગર, -સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮-૨૪- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગાંધીજી ૨૦૪૫૨

વિષય ૬૩૬૮ : ૬ ૩૬૮

No. 222 received on 5-5-26

૧૨૬૨૪

૭૮૬

Handwritten signature

Deputy Collector,

ગઝલ-સુમતાઝ-કબાલી—

સુનાઉ ક્યા ખાત અય સખીરી કે કીસીને વંતખન દીખા કે મારા,
કહે હૈ સખ જગ જસે મોહમદ ઉસીને નેહા લગાકે મારા.
બેહો સખીરી મદીને બના તો ખાત ઈતની હુ પુછ આના,
ખતા હુધ અયસી ક્યા ખતાઓ કે સુજકો દુખને દસા કે મારા.
નગર નગર મયતે જાન ડાકા ન મીલા અખતકે વોહ મેરા પ્યારા.
બે લાગે જગે મોહે સખીરી, તો રેન સુપનેમે આ કે મારા.
મીલા ખમે રંગ મય કેદકી કે લેકે દીલખી કબી ન પુછા.
બેકી હૈ સુમતાઝ ઉસીને કીર્પી, તો આંખે લમકો દીખા કે મારા.

નઈ-ગઝલ—સુખમસ—

અછે પીયા વોહ કેશ અબાલે હિંદમે જ્યા ધલરાવત હય,
ખીરહે કી ખયરન દરસકી પ્યારી, કાહેકો મોહે તડપાવત હય.

ખદંગ	ફેકે	ગલીમ,	જરા	જકકે	લીએ,
ધિરબી	એક	નજર	ચશમે	સુરમાસકે	લીએ.
હું	હુરને	ખુદા	દાદકી	અદાકે	લીએ,
નકાબે	રખસે	ઉકાદે	ઝરા	ખુદાકે	લીએ.

પુરાત ૧૫૫૨૦ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૧૯૬૨૪

સુરતી કૃતિસાહિત્ય સંગ્રહ (૨)

મેરી પીઆ કબી ન કીનો નીસદીન મોહે સતાવત હય.
મઝાહી ક્યા હય મહોબતમે ખેવફાઈ કા.
યે તર્જ ખુબ નીકાલા હય દીલ રૂબાઈ કા.
દીઆ મદીત કા અબ વકત હય સાઈ કા,
ઉકા કા કા કા સદકા તેરી ખુદાઈ કા.
તુહી સખકા ખેવનહારા, કાહેકાદેર લગાવત હય મેરી અચ્છે પીઆ.
તુહી બતાદે મેરા અખતીયાર ક્યસે હો,
ખફા જબ આપ હો દીલકો કરાર ક્યસે હો.
ચેનસે અબ ચેહ બદલે હાલે જાર ક્યસે હો,
ખીજાંને આચ્છે તો ફરલે બહાર ક્યસે હો.
ઉમંડ ઉમંડ પીઆ નયન હમારે નેહકા મહેં ખરસાવત હય.

નઘ-કન્વાલી. તર્જ-મઝહર.

સોચલે કાતીલ ન ગમહો મેરે મર જાને કે બાદ,
આદમી પચતાતા હય હફસે-ગુઝર જાને કે બાદ.
કરકે વચ્છા વોહ ન આચ્છે અપને ઘર જાને કે બાદ,
હાથ હમ મલતે રહે મૈકા ગુઝર જાને કે બાદ.
દીનરકી ક્ષબલી મેરા એક મુનીસો ગમ ખવારથી,
મે અફેલા રેહ ગયા ફરદે જુગર જાને કે બાદ.
મરહમે તસ કીનકે પાંઉમે યા ખોશીદા નીમક,
આબલે શીર ફુટ નીકલે ઝખમ બર જાને કે બાદ.
સર જુદા હોતેહી હિસને લેલીઆ આગોશમે,
વસ્ત્રકે લુટે મજેહ હમને તો મર જાને કે બાદ.
કેહતે હય વો છોડદો હરદમ શીકાવત ગેરકી,
હમ ન આયેગે તુમ્હે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ.

(3)

સત્ય ન માનેગે ન માનેગે વોહ મેરી દાસતાં,
હાં યકી લાએ તો લાએ મેરે મર જાને કે આદ.
કોઈ સેહ સકતા નહિ મેરે શીવા ઉનકે સીતમ,
દેખના પચતાએગે વોહ મેરે મર જાને કે આદ.
અખબી કુછ હય વક્ત મઝહર તોઆહ ઈસ્ત્યાસે કરો,
વરના પછતાવોગે દુન્યાસે ગુજર જાને કે આદ.

નંદી-ગઝલ

—:□:—

ગુએ હર ગુલમે પરવર દીગાર હે,
ગુનએ ગુનએસે તું આશકાર હે.
જો મેહશરમે પુછેગા મુઝસે ખુદા
તો યે કહેદુગા મેં અપને સરકો ઝુકા;
તેરા અંદા એક ચેલી ગુનેહગાર હે.—ખુએ૦
વો મનસુર અનલહક તો સુલીપર ચલા,
હકકે કહેનેકી દુન્યાસે પાઈ સઝા;
જો હે આશીક વો બાલાએ દાર હે.—ખુએ૦
હસને ઠોકરસે મુરદે દીયે હં જીલા,
ખીચી ખાલ બદનમે દુરરે લગા;
છુટી ખુનકી બદનસે કુવારહે,—ખુએ૦
ખાર કરતી હે આશકો દીલકી લગન,
કેસા વ ફરહાદ મારે શીરે કાહે બચન;
ખીકા ઝુસુકે ખીસર કે બઝારહે.—ખુએ૦
મેને દુન્યામે આ કરકે કુછ ન કીયા,
ઔર કીલાબી તો મેને ખુરાલી કીયા;
મેરે સરપર ગુનાહોકા ભાર હે.—ખુએ૦

(૪)

તોફાને-સુમતાજ-ગજલ—

ખાવલેકી મોત કા હે વાકિયા ચે દર્દનાક !
 હાથે જસકે ગમસે ખામે કાહે દીલભી નાક ચાક !
 મોઢોમે જો ઉડા શીરના થા વો હે ઝર ખાક !
 એક હુમલેમે કીયા સફકાક કાતીજને હલાક !
 કીયા કહુ ક્યુ—જનસે—અપની વો ખીવારા ગયા !
છશક હી દીવાનગી મેં આવલા માન ગયા !
 હય જો રસકે હુર વો સુમતાજ બેગમ ગુન બદન !
 ખુશ ખરામો ખુશ કહો ગુન પય રહન ગુન્યે દહન !
 ખુશરૂ નાજુક અદા નાઝ આફરી શીરીસુખન !
 દીલગીયા વ દીલ નગીનો બનવામે સીમતન !
 ઉસકી ઉલફત હી મેં બાગ ઝાર ઝાર વારા ગયા !
છશક હી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 ઇશકમે ઉશકી હુકુમત ઔર દોલત બી ગઈ !
 બાન બી દી સુફતમે, હાથોસે ઇન્જલત બી ગઈ !
 વરલકી રાતે બી રખસત સુખે ઇસરત બી ગઈ !
 મુક્સદોંકી દુશમનીસે ચાલકી પીત બી ગઈ !
 અલગરઝ સામાને ફરહત થા જો કુછ સારા ગયા !
છશક હી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
 વાલકેસર પર જો હે ગુલબાર વો મલખાર હીત !
 ફુસન કા મંતજર વો પુર અનવાર વો મલખાર હીત !
 ક્યુ ન હો મરગુમે હર જરહાર વો મલખાર હીત !
 હે ફરાહ બક્સ ઝોર ફરહત ખાર વો મલખાર હીત !
 પ્રય કે મર્ગ ઉસકે લીઝે લેકર વહીં મારા ગયા !
છશક હી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !

(૫)

અર્થ હે સુસદર વ હુસતુ ઈશક કી હે દારોગીર !
 હિંડ ગયા રંગે કમર શીક પડા બદરે સુતીર !
 ચે તગૈયુર દેખકર હયરાન હેં બરનાવ પીર !
 કાંપતા હે ખોકસે હર એક મોહતાએ અમીર !
 હાય કયસા આસમાને આજકા તારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 કોઈ મકતુ હકપે કોઈ હુસને જાહીર પર નીસાર !
 હય નાહ હર એક સાને કુદરતે પરવર દીગાર !
 ઈન કી લા બાતે જહાં કે હેં અજબ લયલો નહાર !
 એક હાલત પર દીસકો બી નહીં સમરો કરાર !
 જસકા ચે ખાકા હય ઝેરે ખાક વો પીયારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !

ઠલામે-તાહેર-તખ્તે અદાલત.

અય માલીકાને તખ્ત વોહ, દવલત કહાં ગઈ,
 નવશેરવાંકી અય વોહ, અદાલત કહાં ગઈ.
 વોહ માલ એર મનાત વોહ હશમત કહાં ગઈ,
 વોહ તાજ કીયા હુવા, વોહ અદાલત કહાં ગઈ.—અય.
 ઊનકી વોહ પંજ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ,
 શાહો-ગદાકી કષ્મમેં હાલત હય એકસી,
 મજબુર બોલતેસે હય અયસી હય બે બસી,
 ખામોશ મકામરોમે નહી આતી હય હસી,
 કેહેતી હય રોકે કબરે સીકંદર પે બેકસી—અય.
 વોહ દબદબા વોહ શાન વોહ શવકત કહાં ગઈ,
 શીર ઉસકા ગુરમે આના કીધર ગયા.

(૬)

નમરૂંદ કા ખુદીકા ઝમાના કીધર ગયા.
 જમશેદકા વોહ જશન રાહના કીધર ગયા.
 કારં કા ખુદીયે કે ખજાના કીધર ગયા,
 હાતમ કા ખુદીએ કે સખાવત કહાં ગઈ.—અય.
 મંગારત હુધ સીપા તું જહાનનમમેં કયોં ગયા,
 અય સલતનત તખાહા તુ જહાનનમમેં કયોં ગયા.
 અયશહાદ ફરીયાં તુ જહાનનમમેં કયોં ગયા,
 ક્યસી યે ખુદાર્દ કી તેરી જાનત કહાં ગઈ.—અય.
 કંપતેથે સખ ઝમીન હુકુમત કી ધુમથી,
 ગુજે થે આસમાન વોહ નવખતકી ધુમથી.
 ઝરતા થા ફુલ જહાન વોહ અદાલત કી ધુમથી,
 હાફે રસીદ જસકી ખીલાફત કી ધુમથી.
 પુછે કાઈ કે અખ વોહ ખીલાફત કહાં ગઈ.—નવ.
 ઉલફતકા દમ જો ભરતે થે વો દાવ કીધર ગયે,
 વોહ બાંકપન વોહ શેખી નખરે કીધર ગયે.
 વોહ હુરનો નાઝ ઝોર વોહ ગમઝ કીધર ગયે,
 લયલાસે પુછયે કે વોહ અસવે કીધર ગયે.
 મઝનુસે પુછયે કે વોહ મોહબબત કહાં ગઈ.—નવ.
 જો હુસ્ન કે હઝારે ફરશમે દીખા ગયે,
 અફસોસ ઇસ જાંસે વોહ મુદ્દે બકા ગયે.
 કીડે મકોડે જશમ કો સખ ઉનકો ખા ગયે,
 લાખો હસીન કુજે લહદમે સમા ગયે.
 વોહ નાઝ કીયા હુવા વોહ નઝાકત કહાં ગઈ.—નવ.
 ખત બેજ કદ ખુલાયા જહાનમ, રસીદ ને,

(૭)

કૂંદ્રેમે જાંકે સર દીયા **સુસલીમ** શહીદને.
 ખચ્ચોપે ઉનકે રૈદમ ન ખાયા **પશીદ** ને
 આલે નખીપે જુલમ કીયા ક્યોં **યઝીદ** ને,
 ઝાલીમકી વોહ પન્જ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ.—નવ.
 કમખખત કમનસીખ બદ **અખતરને** ક્યા લીયા,
 ઈખિને અલીકો મારકે **ખુદરસને** ક્યા લીયા.
 લાઅનત ખુદાકી શીમરે **સીતમગરને** કીયા લીયા.
 દારકા ખુન કરકે **સીકંદર** ને ક્યા લીયા.
 લાલચ કીયાથા જીસકી વોહ **દવસત** કહાં ગઈ.—નવ.
 પયદા હુવે **વલી** યે જહાંન જીસકે વાસતે,
 પયદા હુવે યે બાગે જીના જીસકે વાસતે.
 પયદા હુવે **કોનામકાં** કીસકે વાસતે,
 તાહેર બતા વોહ નુરકી સુરત કહા ગઈ.—અચ.

નઈ-ગઝલ—ગઝલે-કુવાલી—

જબ હુસ્ને અઝલ અપની તસ્વીર બના લાયા,
 પરદેસે વોહ હર જગ તકરીર બના લાયા.
 ખુદ શમે અહે મેહરીલમે રોશન હે હરએક દીલમે,
 સર લેનેકા ખુદ કાતીલ ગુલ-ગીરખના લાયા.
 હિસ તુંર રયે પયચાંને અમલકા કીયા ક્યદી,
 ક્યા ઈશકે મોહબ્બતકી ઝંજીર બના લાયા.
 વાહ-દતસે વોહ કરસ-મેં કર અપને તઈ ઝાહીર,
 હે બદ-ઝખે કુબરાકી તહરીર બના લાયા.
 ઝીંદા કશ્યાં ખાદીમકો જબ એક નઝર દેખા,
 ક્યાં અજીકે તુ ઝાલીમ અકસીર બના લાયા.

(૮)

ગઝલે-અમીર.

—:□:—

નહો બોસા નિગાહે લુલ્હી પર દીલ સનમ લેલો,
તુમહારા માલહે તુમ દેકે કીમત બેશ્વતમ લેલો.
ગલા ખંજરપે મેને રખદીયાતો આતેહી બોલે,
કરીગે •ઝુખ્હ ફેરો ક્યું મરે જાતે હો હમ લેલો.
સુએ મયખાના આ નીકલે જો કાઝી દુખ્તે રજ બોલી,
બહે મુરશિદ હે હઝરત મયકશો ઉઠો કદમ લેલો.
ખબરહે હઝરતે મજતુ કે આઘ નજરમેં લયલા,
ન પોંહયે હાય મયમીલ તક તો નાકે કે કદમ લેલો.
અમીર ઉસ ધસીયે દોરાંકો ખત લીખના હે જો તુમકો,
ખલકસે માંગલો કાગઝ અતારદાંસે કલમ લેલો.

ગઝલે-મફતુન-તર્જ-કંવાલી—

હંમ તુમપે મર રહે હે આશિક હો તુમ કીસીકે,
દાવે તો દોસ્તીકા બરતાવ દુશમનીકે.
મુદદત કે બાદ આઘ હે આજ વસ્લકી શખ,
અંદાઝ અબ દીખાઓ, કુછ તો હશી-ખુશીકે.
સરકાર ઈશકકે હે કુછ કાયદે નીરાલે !
દુન્યાસે હે અનોખો આબાદ બંદગી કે,
સાદી હે ઈફકા દીન, જી લરકે અબ પીલાદે,
મુદદતસે તીશને લખહું અંરમાને મય કીશીકે.
મસતીમેં હાય અપના સીનેપે ઉનકે પહોંચા,
ગફલતમેં ચે મજાથા કુરખાન બે ખુદીકે,
લખપર ચે આહ ક્યસી ચહેરા ચે ઝરદ ક્યું હે,
સય સય ખતાઓ મફતુન આશીક હો ક્યા કીસીકે.

(૯)

નાટકે-વિર કેશરી. —તજે-કબાલી—

જમ્મદીલ ન હો કાષુમે, તો ક્યા મેરી ખતા હય, યહ શાને ખુદા હય,
સય હય જો મહોખ્યતમે કીસીને કહા હય, આફત હય ખલા હય.
આઝારે મહોખ્યતમે, તો અદલાહી ખ્યાએ, એહ ગમ ન દીખાએ,
એહ દર્દ વહિ હય, જસકી નહી કોઇ દવા હય, બેકાર દુઆ હય.
સયદા કો લગે કોનસે અંદાઝ, તો દેખો, કુછ ગૌર તો કરો,
મરતા હય તો મરનેકે શીવા, કોન જ્યા હય, આખરકો ફના હય.

નાટકે-શ્રી સિદ્ધ સત્યે-દ્ર—તજે-ગઝલ-કબાલી—

હુઝ હય દીલોન્નશે, મુઝે ઉશ્કત મહંમદકી,
કે તડપતી હે દીલ મેરા, મુઝે ફુરકત મહંમદકી,
મદીનેસે જો આતી હય, તો ઇતના પુછ લેતા હું,
સખા જલ્દી ખતા કૈસી, તખીયત હે મહંમદકી.
ન હમ જન્નતમે જાયેગે, ન હમ દોજખમે જાયેગે,
ખડે દેખા કરેગે હથ્ર મે સુરત મહંમદકી.
દરે જન્નતપે રીદવા જખકે, દરવાજા પેં રોકેગા,
તો હોગા હુકમ જાને દો, એ હય ઉગ્મન મહંમદકી.
મીટાયા કુફ્ર દુનીયાસે, બળયા દીનકા ઠંકા,
દીખાયા ગુરકા જલવા, વો હય તાકાત મહંમદકી.
લહસે આય ફરીશતો તુંમ કહાં જાતે હો બેકો લી,
જરા તમકીન હો ખાતે કરો હજરત મોહંમદકી.
ગુલોને રંગ તારોને જીયા રોઝે અઝલ માંગી,
પુકારા દીલ મેરા દે યા ખુદા ઉશ્કત મોહંમદકી.
શીઆ જલ્દી કયામત આએ નિકલે આરજુ દીલકી,
પડેહ સુલે અદલા હમ દેખકર સુરત મોહંમદકી.

ગઝલે-બેકસ.

—:□:—

યા આહમદે મુખતારને આપ આએ હુએ હો,
 અલ્લાહકી રહેમત કી તરાહ છાએ હુએ હો.
 કોનેનકી તજ ધનકો ચમકાએ હુએ હો,
 મેહબૂબી એ ખાલીકકી સનત લાએ હુએ હો.
 ઉમ્મતકા મોહમદકી સરફ મીલ ગયા તુમકો,
 ઇકરામે ઇલાહીકે સજાવાર હો તુમ તો.
 બખશીશકી ન કુજ શીકર કરો હશર મે લોગો.
 તુમ અપને ગુનાહ હો સે ને શરમાએ હુએ હો.
 પાવોગે મુરદાકી ગોહર ફેરે નઝરસે,
 ખાલી કલી ખતાહી નહી હે કોઇ દરસે.
 ને ચાહેગે વે પાએગે ચકીનન ઇસી ઘરસે,
 સરકારે મદીનેમે અગર આએ હુએ હો.
 લોલાક લુમા શાને મોહમદમે હે આયા,
 યે રતબાકીસી ઝોર ખયખરને ન પાયા,
 મોલા મેરે ફુનીયામે હે અલ્લાહકા સાયા,
 તુમ ઉમ્મતી હક બાત પે ઇતરાએ હુએ હો.
 અય તબઅ મોહમદકી સના તુજસે હો બસબસ,
 મદ દાહ હે ખુદ જસકા ખુદાવ હે મુકદ્દસ.
 કીસ ફકરસે કહેતે હે ફરીસતે લીયે બેકસ,
 તુમ ખતમ રીસાવત સા નખી પાએ હુએ હો.

ગઝલે-મહેશર.

—:□:—

મુખ નોડા ભેજતે હો ક્યું રંગાને કે લીયે,
 ખુન આશીકકા હે કાશી રંગ લાનેકે લીયે.

(૧૧)

ઝુલ્હે સુશકી રૂપે ને ફેલાઈ હે સૈયાદને,
 દામહે ચે તાહીરે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
 હસરતે એક દો નહિ હે ને કે લીખ બેળું કહી,
 એક દક્તર ચાહીયે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
 પેચો ખમ ઝુફમેં રેહ જાએં તો ચે ઝીમ્મા મેરા,
 લીજીયે મેરા દીલ ચે ચાક શાનેકે લીયે
 ખોફ કયા મનજુર ગર ઈસીયાં હે અપને બેહીસાખ.
 શાકઝે મહેશર હે ક્યમે બખ્શવાનેકે લીયે.
ગઝલે-હાજી એહમદ-નશિહતે ઇસ્લામ.

અય મોમિનો સુનો તુમહેં મરના જરૂર હે,
 પ'ડતે રહો નમાઝ ચે કોલે હજુર હે.
 પ'ડતે રહો નમાઝ તો ચહેરે પર તુર હે,
 પ'ડતે નહિ નમાઝ તો અપની કસુર હે.
 અપને કીયેકી ઝલ્લ સગ્ન આપ પાઓગે,
 અય બે નમાઝી ઝો સિધા જહન્નમેં જાઓગે.
 રોજે જગ્ન જખ્તખત પે બેઠેગા કીબરીયા,
 ઉસવખત કયા કહોગો તુમે આય ગી હયા.
 શરમે હયાસે ઉસ ઘડી શરકો ઝુકાઓગે,
 જન્નત કયા મિલેગે જહન્નમ મેં જાઓગે.
 તોબા કરો ખુદારાં નમાઝ પંડા ક્યો,
 મકો-ફરેય વ જુઠં સે હરદમ બચા કરો.
 મસજીદ ખુદા કા ઘર હે ઈબાદત કા કામ હે,
 ફુનિયાકા કામ કરના તો મુતલક હરામ હે.
 પ'ડતે હે ને નમાઝ જમઅત સે સરબસર,

(१२)

तैयार कर रहे है वो **जन्म** में अपना घर.
 अजसाध गे **जुदा** से उस शाहे रहेअरर,
मुरगील और **जुआरी** में लीपी है-ये अजर.
 जो तरक-की **नमाज** वो नाश हो गया,
 जसने पढी **नमाज** वो पास हो गया.
 प'उते रहे **नमाज** अहेतर ये काम है,
दीने रसुले पाकका धसिरो क्याम है.
 मत आव सोर सोरका जाना हराम है,
 ये हुवा **जुदा** से मेरी सुअहो शामहै.
 पाअंद जे **नमाज**को करेहो **नमाज** का,
 और उसके दीवमें शौअ लर हो **नमाज** का,
 नारज अपनी जीपीसे होते हो हर धडी,
 कहेते हो काम जुअ राज उसको धडी धडी.
 उसको बी कुअ **नमाज** शीआध कोध धडी.
 तुमसे निकाह करके वो मुशियत में है पडी.
 हेमो **नमाज** प'उना न उसको शीआवेगे,
 जीपी के साथ आपनी **जहन्नम** में नजोगे.
 अय मोमीन **नमाज** को करना ना तुम कका.
कुरआन में ये साइ कहेता है **कीअरीया**.
 तलपी से भरगके लीये है अक अे हवा,
 अघेरी कुअ मेसी असायेगी वो **दीया**.
 भरनेके बाद हथमें हुलहा अनवाअेगी
 सेरा नजकत का येही सरये उडायगी.
 शीभरे लछन सरको जो तनसे जुदा किया,

(૧૩)

હિસ વક્ત મેરે હુસેન સીજદે મેં ઝુક રહ્યા.
 હકકી રગ્ન મે અપના વહી ઘર છુટા કીયા
 દેખા ચેહી હે પીચારી ઇઆદત નમાઝ હે,
 જુલે ના હમે તક વો નીયામત નમાઝ હે.
 અય મોમીને નમાઝે • ખુદાસ મીલાયગી,
 મરનેકે બાદ એહી જન્નત ખુલાયગી.
 ખાલીફ સે તુમકો રોજે જન્ન બખસવાએગી,
 જીતને સાથ અપના ઉન્હે લેકે જનએગી.
 સારી એઆદતુ— મેં એઆદત નમાઝ હે,
 અય મોમીનો એ દીનકી દાલત તમામ હે.
 જો કુચ્છ કે મરતબાયા બતાયા નમાઝકા,
 હોવેગા સરપે હસરતે શાયા નમાઝકા.
 મજબુત પકડે હાથસે પાયા નમાઝકા,
 એ મરતબા ખુદા ને બતાયા નમાઝકા.
 પહલો નમાઝ દીલસે તો હોગ્નવગે વલી,
 ખીલ જનએગી શીર આપકે દીલ-કી ક્લી ક્લી.
 તોશીક દે શરીરકો અય મેરે કીઝીરીયા,
 કરતા રહુ નમાઝકી તબક્કગી મેં જનબજ.
 કરદા ચે અપની જનકો ઇસલામ પર શીદા,
 અય બે નમાઝી ઓ તુમસે ચે કહેતા હું બરમલા.
 ડંકા ચે દીનકા હે બજનને કે વાસ્તે,
 પહલો નમાઝે ખુલદ મે જાને કે વાસ્તે

બઝલે-મુશંતાકે— —:□:—

હિસને કહા 'કીસકા હે તું મયને કહા બંદા તેરા.
 હિસને કહા આહતા હે કીયા, મયને કહા જલવા તેરા.

(૧૪)

ઉસને કહા ચે તો બતા, શાને રૂપે ગેસુહે કીયા,
 મયને કહા વડલેલ મુંહ વસગશ હે મુખડા તેરા.
 ઉસને કહા ક્યાથા વોહ ને મુસાને દેખા તુરપર,
 મયને કહા શમ્શુર દુહા બદરુદુન જલવા તેરા.
 ઉસને કહા તવહીદિ હક કપસે હુઇ રોશન બતા,
 મયને કહા અહમદ મેરે, જપસે બળ ડંકા તેરા.
 ઉસને કહા તુને સુની મેરી સતાયેશ કીસ જગેહ,
 મયને કહા કુરઆનમેં સબ વસદહે લીખખા તેરા.
 ઉસને કહા પેહયાનલે મય હું માહમદ મુસતુફા,
 મયને કહા સદલેઅત્તા કુરબાં હે શયદા તેરા.
 ઉસને કહા અલતાફસે કર મુદદુઆ અપના બયાં,
 મયને કહા જસદમ મર પડતે હુવે કલમા તેરા.
 ઉસને કહા તુ કોન હે ક્યા નામ હે ચે તો બતા,
 મયને કહા મુશાતકે હું ઓર ખાકે પા શાહા તેરા.

ગઝલે-અફઝલ-તખે-કવ્વાલી—

કુરકતમેં માહમદકે મેરી જાંપે બની હે,
 બતલા—દો કહાં મેરા રસુલે મદની હે.
 દીલ ખ્યાલસેં ઉસ માહે અરબકે હે પરેશાં,
 જન કેલતી હે કાલીબમેં મેરી જાંપે બની હે.
 શક હોકે કમરને કહા અદલાહકી કુદરત,
 ક્યા ચાંદસી સુરત તેરી માહે મદની હે.
 તૈબાકા મેં બુલબુલ હું ચેહકતા હું નબીહ,
 સરદાર દો આલમકા રસુલે મદની હે.
 મીલ-જયેં ને અહમદ તો કહુંગા ચે મેં ઉનસે,
 કુરકતમેં પીયા દેખો તો ક્યા મત ચે બની હે.

(૧૫)

મુજરીમ હેં ગુનેહ-ગાર હેં સખ કુછ વલે અફઝલ,
જનત હય જગા જગ્ય તેરી પર તવફે ગની હે.

ગઝલે-ઝૈદત— —:□:—

ક્યા નુરકી તસ્વીર થી તસ્વીરે મોહંમદ
ગાલીબ થી માહો મેહેરપે તસવીરે મોહંમદ.
તકદીરે કે ઇલાહીસે ન-કમ થી કીસી સુરત,
ઇસલામકે હર કામમેં તદખીરે મોહંમદ.
ગીરતી ન-કબી ચાહમેં યુસુફકે-હુલેખા,
ગર ખવાબમેં વાહ દેખતી તસ્વીરે મોહંમદ.
કાઅબમેં છુતોંની કીયા અલ્લાહકે સિજદા,
પથ્થરમેં અસર કર ગઇ તાસીરે મોહંમદ.
લખ તક ન મસીહા કબી લાતે દમે કદમ,
સુન લેતે બે કાતોંસે વોહ તકરીરે મોહંમદ.
બાઝુપે મોહંમદ નહો ક્યું ફાતે હે ખય-ખર,
થી દસ્તે વદુલ્લાહમેં શમશીરે મોહંમદ.
નીકલે ન મોરે ખામસે ક્યું નાઅતકે મઝમું,
ઝૈદતકી ઝબાં ખન-ગઇ જગીરે મોહંમદ.

નઘ-ગઝલ.—તબે-કબાલી—

સુલ્લ બાગે તમન્નાકી ચુનચુનકે ખીના ડાલી,
લાયા હું મહીનેમે મહેબુબે ખુદા ડાલી.
દરબારે મોહંમદમે લે જાનેકે કબીલ હો,
ચુનચુનકે તુ ઇસ શુલ્હીલાબાદે સખા ડાલી.
ખરે આઇ સુરાદે સખ અરમાન હૂવે પુરે,
ચરદન તેરે રોઝે પર છસ વખત છુકી ડાલી,

(૧૬)

દોળખસે ખચાતેહી કવસર હમે પીલા પાયા.
અદ્ધાહસે હડ કરકે જન્નતબી દીલા ડાલી,
જન્નતકો લલા તેરે રોઝસે કહા નીશખત.
આ દુસરી મદમેહી પહેલે ચે ખીના ડાલી,
જન્ન હમે મીલ જાએ ચે આપકા સદકા હે.
હમને ના કોઈ એસી દુનીઆમે ખીના ડાલી.
હરગીજ નહી માનુગા કહે દુંગા મે મોહમદસે,
તુને તો ફલકસે મેરી તુરખત બી મીટા ડાલી.
લીલાહ ખખર લીજાએ ખીમારે મોહખતકી,
અખતો ગમે કુરકતને એક આગ લગા ડાલી.
રોરા કે તેરે ગમમે ધસીયાંકી સીહાઈ સખ,
આકા તેરે જમુ કો અસકુને બહાડાલી.

ગઝલે—(નીયર)—તર્જ—કબાલી—

ખુદાયા કયસી મુસીબતોમેં યહે તાજ વાલે પડે હુએ હંય,
કદમ કદમ પર હમારે ખાતીર સીતમકે બાલે ખડે હુએ હંય.
હમારે મહેમાં જો આએ બનકર તો જુદમ કરને લગે હમીંપર,
ગઝલ હૈ અપને મકાંકે બાહાર મકાન વાલે પડે હુએ હંય.
સરોંપે દુરમન ખડે હુએ હંય, ગલોંપે ખંજર ખીચે હુએ હંય,
દીલોમેં નશીતર ચુવે હુએ હંય, જીગરમેં જાલે પંડે હુએ હંય.
હજરોં અચોસે બાપ ખીજડે, વોહ તોગે કાતીલસે હેકે દુકડે,
સુહાગનો સે સુહાગ ઉજડે, મકાંમેં તાલે પડે હુએ હંય.
હવા જમાનેકી ખીગડી નીયર તો જુદમ હોને લગે હમીંપર,
સુનાએં ફરયાદ કીસકો જાકર, જખાંમેં જાલે પડે હુએ હંય.

૧૬

ગઝલ—

—:□:—

અય મેરે દીલે શાયદા ને તું હય વોહી મેં હું,
 અય કીશ લીયે પરદા હય ને તું હય વોહી મેં હું.
 આયના ઉઠા કર વો શીર અકસ સે યું બોલા,
 ક્યું બાત નહિ કરતાં ને તું હય વોહી મેં હું.
 અય કીસ લીયે અય પ્યારે અય મુજશે રૂકાવટ હય,
 મેં મોજ હું તું ફરીયા ને તું હય વોહી મેં હું.
 મેઅરાગમેં ખાલીકને હઝરતસે યેહ ફરમાયા,
 આ તુજસે નહિં પરદા ને તું હય વોહી મેં હું.

ગઝલે-લતીફ-નજો-કબાલી—

પ્યારા હય ખુદા જરૂરે વોહ ક્યા માહેલકા હય, મેહબુબે ખુદા હય,
 કોનેનકા માલીક વોહી મહબુબ હુવા હય, ક્યા સદ્દેઅલા હય.
 અય ખતમે રસુલ ખતમે નખુવન હુછ તુજપર, તુ સખકા હય સરવર,
 તુજસા તો નખી કોઇ ન હોગા ન હુવા હય, બસ નામે ખુદા હય.
 કુરબાન મોહમ્મદપે દીલો બનસે મંચ હું, ઈમાનસે મંચ હું,
 કુરબાન યે જાં ઉસપે યે દીલ ઉસપે શીદા હય તુરે ખુદા હય.
 યે જાં કે સખા કેહના રસુલે અરબીસે-મક્કી મદનીસે,
 બીમારે મોહબતકા તેરે હાલ ખુરા હય, તુ જસકી દવા હય.
 અરમા હય લતીફ અય તો યેહી દેખુ મદીના, હઝરતકા કરીના,
 યા રખ વહાં પહોંચા તુ જહાં તુરે ખુદા હય, યે મેરી દુઆ હય.

ગઝલે-“ જહીલ ”—:□:—

વોહ મોહબબત હી નહીં જસમે રસવાઇ ન હો,
 જબ તમાશા તુમ હો ક્યું દુનયા તમાશાઈ ન હો.

(૧૮)

ચુપકે ચુપકે રાય તનહાઇ મેં હમ યેહ સોંચ કર,
 નન દેહો દિગર મેં પર ઉનકી રૂસવાઈ નહો.
 મોહ શમે વાચાદા નો આચે દેખ કર મેં ડર ગયા,
 જાન લેનેકો દુલહન બનકે કઝા આઇ નહો.
 મો મોહબ્બતે હી નહીં અબ વો ઈનાયતે હી નહી,
 મુજ સે મિલને કી કસમ હસને કહી ખાઈ નહો,
 મુજકો અપની બઝમ મે દેખાતો બોલે ગચેર સે,
 કચોન હય ઇસકો નિકાલો કોઇ સચોદાઈ નહો.
 અય 'જલીલ' અબતો દોઆ હય રાનદિન હકસે યેહી,
 રંજ હો તક્લીફ હો આફત હો તનહાઇ નહો.

ગઝલ-હકીમ.

—:□:—

હુરો ગીલમાં સર ઝુકાને હેં બડી સરકાર હે,
 મરહુમા સલ્લેઅલા કેયા સાખીરી દરખાર હે.
 હોં અતા મુઝકોશી રંગે સાખીરી સાખીરી પીયા,
 મં ફકીરે બેનવા, તેરી સખી સરકાર હે.
 કયા બતાવું મેં નીશામેં અપનાં મુરગાને ચમન,
 સાખરી ખુલખુલ હું ચોર કલીયર મેરા ગુલઝાર હે.
 હો નઝર એક પ્યારકી મુઝપર કેમેં બે આસ હું,
 અય નખીકે લાડલે તુમપર ખુદાકા પ્યાર હે.
 મેરી કીસ્મતકા બદલ દેના અલી અહમદ પીયા,
 આપકો આસાન હે મવલા-મુઝે દુશવાર હે.
 અય શરાબે સાખીરી કયા કેફ હે વહીદ તેરા,
 મસ્ત હે કોઇ કોઇ બેખુદ કોઈ સરશાર હે.
 લે ચલ અય શોકે ઝીયારત બનીબે કલીયર મુઝે,
 ફરકતે સાખીરમેં અબ છના મેરા દુશવાર હે.

(૧૯)

અય જમાલે ફેમે સાખીર વાહ કહેના તેરા,
દીલ દે બેખુદ આંખ મહવે સઝઝને દીદાર દે.
ક્યા પ્યારા નામ દે સાખીર પીયાકા અય હઠીમ,
મેરી એક જનતે હઝી દુરખાન સો સો ખાર દે.

ગઝલે-બેદમ. તજે-કવાલી—

મેં વો દીવાના તેરા અય રસ્કે લયલા હો ગયા,
શીક્ષપર મેરી તેરી-સુરતકા ઘોકા હો ગયા.
આઈના ખાતેમેં જનતે જનતે ચે ક્યા હો ગયા,
આપ અપની શીક્ષકા હમકો તમશા હો ગયા.
નામ યા મયખાર જનકા જન ગયા સાફી વોહી,
જગ મયે પુર કયફસે-લખરેઝ મીના હો ગયા.
તેરે છુપનેમેં બી અય પરદેનશી એક લુન્ક દે,
દેર યા જંત ઘર તેરે છુપનેસે કાખા હો ગયા.
તુમ અફલે એર કીતને ખેલ ખેલે દેખીયે,
એક દ્શઝે કુન કહા એર કુનસે ક્યા ક્યા હો ગયા.
હો ગયા બેદમ મરીઝે ગમ તો આકર કષ પર,
હસ દે ફરમાને લગે ઇસા-ફે હાં ? અઝા હો ગયા.

ગઝલે-કાઝી— :□:—

દીલજનસેં ફીદા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કુરખાન હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરી ગલીમેં આયા તેરે ઇશકને સતાયા,
બદનામ હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ઇશકકી કઠારી, દીલપર લગી હુએ કારી,
જખમી મેં હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.

(૨૦)

તેરે ગલેકા ગજરા મેરે ગલેમેં હઝીરા,
ગલે હાર હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
સીંચીતે પુલમારા, મન્સુર જા પુઢારા,
મુલીપે ચડ રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
મુરદો઼ા જીંદા કરેકે, દમ કુમ્બે ઈઝની પ'ડેકે.
મુજરીમ મઝે સરપર. પહોંચા મઝે દરપે મરકર;
બલહાર હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.

નર્થ-ગઝલ.

— . : —

વો જળ તુરે યખસાં યહાં બનકે આયા,
તો ઈમાન દીલકી વોહ જાં બનકે આયા.
કીસકે યા લખપર મસરતકા નારા
કીસકે ઝખાંપર કુંગા બનકે આયા.
કુર્ક સર ન ગુ તેજે કસરાઓ કેસર,
વેહ હસદમ અરબકા જવાં બનકે આયા.
મઝે કુરબ યે સાને મહેબુ બયત થી,
કહાસે ગયા ઝોર કહાં બનકે આયા.
કીસકા વીલાયત કીસકા કરામત.
કીસીમે એને અયાં બનકે આયા.
વહાં અક્લ ફૂલથા મગર યહાં બી ફરરખ,
જા કુકમે ખુદાએ જહાં બનકે આયા.

મઝલે-મુરા—તર્જે-કવ્વાલી—

હર્ફ શીરકિબના દીલકો સતા રહા હય,
મીનેસે દમ નીક્લકર, આંખોમે આ રહા હય.

(૨૧)

જલવા દીઆ દીખા કર, રૂબકા છુપા રહા હય,
 દેખો હસા હસા કર, ઝાલીમ રહા રહા હય.
 ફરલે બાદાર આપ, મસ્તો કો આપને સાકી,
 સાગીર પીલ. પીના કર, ખુદ બના રહા હે.
 બંકે નિગાહે ઉનકી અબકે રવાં હમારા,
 વો લગા રહી હય ઔર યે બુઝા રહા હય.
 રક્તાર મય શીતના, શીતને મય શેરે મહસર,
 જગતે સુલા રહા હય સોને જગા રહા હય.
 મય માગતા હું બોસા વોહ દે રહે હય ગાલી.
 યે લેને દેના કેસા તુરફે દીખા રહા હય.
 અબકા એક ઈસારા મુજકો દીખાદે મુશા,
 આખો મય દુસ્મનોકી છુરીયાં ચલા રહા હય.

મઝલે-મુસ્તફા-તજે-કબાલી—

બીસીકો મીલા હય ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 નો કરના હય અહો બુકા, ચુપકે ચુપકે.
 નો કરદે ફના ઈસ બકા બહીરીમે,
 તો હો નય વસ્તે ખુદા ચુપકે ચુપકે ચુપકે.
 નો હય મેરી હાજત—દિલી જલ્દ ઉસ્કો,
 ઈલાહી તું કરદે રવા ચુપકે ચુપકે.
 ગુનાહ નો કે કરતે હય પોશીદ શખ્સે,
 સગલ ઉસ્કો દેગા, ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 બંડા મરતગા ઉસ્કો મહેબરમે હોગા,
 નો દેતે હય રાહે ખુદા ચુપકે ચુપકે.
 ફક્ત ઉમ્મતકે ખાતિર નિમાઝોમે હક્સે,
 દોઆ કરતેથે મુસ્તફા ચુપકે ચુપકે.

મજલે-બેકસ— : ☐ :

પીકવાદે મેં કે કસમ અથ આત બહારકી
 સાકી તુજે કસમ તેરે પરતર દીગારકી.
 હસ શોખસે નજર બો કબી દુનિયાં ગારકી,
 ખરકી નીગાહકી ઉસને કલેજેકે પારકી.
 કસમેસે હય ગરજ ન સનમ ખાતેસે ગરજ,
 સીજદા કીયા જલ્દા મીલી તસવીરે ચારકી.
 તામે તજલીએ રૂકે જના ન લાસકા,
 રંગત હવામે ઊડ ગઈ સખ લાલા ઝારકી.
 મક્તલમે હમતો કતલકી હોતેકો આઝમે,
 ઝું રૂક ગઈ કીનીલસે તલવાર ચારકી.
 બોસે સખે વીસાખ લીયે ઈસ કદરકે વો,
 કહેને લગે કે ખાઈ કસમ અખતો પ્યારકી.
 તકદીર ઝોજ પર હુઘ બેકસ ખુદાકા શુકર,
 આદમ હે આજ બાદેયે હસ ગુલ ઝોઝારકી.

મજલે-સુસા—તજે-કવાલી—

ઝીખતી હંય બુલબુલે સુના ચમન રહે જાએગા,
 અથ ગુલો મીલ લો ગલે—વર્ન મહન રહે જાએગા.
 ચાર દિનકી ચાંદનિ, આખર અંધેરી રાત હય,
 સખ ફના હો જાએગે સખ જુલ મનન રહે જાએગા.
 હંય યહે ગુલશની ન ઈનસે દિલ લગાંઓ બુલબુલો,
 આઝેગી બાદે ખિજા, સુના ચમન રહે જાએગા.
 મંચ વોહ આશિક બા વફા હું સુનકે શેરા ઇન્તેકાલ,
 કેબ લેના હાથ મલતા, ગુલબદન રહે જાએગા.

(૨૩)

દકન કરકે સખ ચલે જાએગે મુજકો આશના,
કપ્પમેં બસ સાથ અરમાનો મલન રહે જાવગા,
હે ચૂનો વગદા ખિવારી, માનસો અખતો કહા.
ગરદિસે હિજરે સનમમે હી પડે મુસા મર ગયા,
સરખે તેરે ખુન આપ ચર્ખે ડોહન રહે જાવગા.

ગઝલે-હુમરી-રાગ-દેશ-ઊસ્તાદી-

સુતો તુમ યાર પદદેશી. બચન ક્યસે નીલાવોગે-હો.—બચન.
નદીઆં નંરસે બેહતી કવૈયાં મુજ ના પડતી,
પોકારં અપને હેમ્મતકું લગાદે પાર મેરી નઈઆ.—સુતો.
બાલપલુ બેલમે બાયા જુવાની નીંદ બર સોયા,
ખુદાપા દેખંડે રોયા, નખીજ આસરા તેરા.—સુતો.

ગઝલે-નૈયર.—કબૂલી-અહ્મદીજાન—

છુપા છુપા કે લેલીયા દીલ, અવશાં દીલબાર કોન હે
કુજ નઝર પડતી નહી, પરદે કે અંદર કોન હે.
સગે અસવદ રખકીયા આર ખુદ મદીના જાખસે,
યે ખખર હોતી નહીં કાઅબે કે અંદર કોન હે.
રોકતી હે દાએ શીનહાસે શરીઅત કયા કહું,
યા રસુલિલ્લાહતુ અહ્મદો અકબર કોન હે,
યા નખી તુઝસે બને લાખો નખી સાહેબ વસી.
અવસા હાથેકા સખી દીલકા દીલાવર કોન હય.
સખસે અવ્વલ સખસે આખીર સખસે અફઝલ હય તું,
અખીયામેં યા નખી તેરે બરાબર કોન હે.
પીરકી દીલ પર નઝર હે સખ હિસે માલુમ હે,
જાનતા હે કોન યે શુબનામ નૈયર કોન હે.

(૨૪)

ગઝલે-મુલતાન—તળે-કંવાલી—

શાને નખી તુમહી હો જાને અલી તુમહી હો,
અજમેર વાલે ખવાજા હીંદલ વલી તુમહી હો.
પાતે હેં જીસકે દરપર સાઈલ તમામ મક્સદ.—
અયસે કરીમ નાખી અયસે સખી તુમહી હો.
ઈસલામકી હામાયત લારેખ કીહે તુમને,—
બેશક મોઈનેદીને પયગંબરી તુમહી હો.
પીરાને ચીશત જીમપર કરતે હેં ફઝ્લ દરદમ,—
વોહ દુસરા નહીં હે વોહ એકલી તુમહી હો.
હાજત તલખ તુમહીસે હોતે હે અહલે મક્સદ,—
મુકદ્દીસકો અપને દગ્ગર કરતે ગની તુમહી હો.
મુલતાનકી તરેહસે મદદાહ હેં જમાના,—
અયસે ગરીબ પરવર નાખી વાલી તુમહી હો.

(બુલબુલે બંગાલી)—ગઝલે-કંવાલી—

શીરીં જમા હુમ હે ફરહાદકે દહનમે,
લયલા પુકારતી હે મજલુકે પેરહનમે.
ઈતરો મલાલ મલકર હસકેમે ચાર બેઠા,
બુલબુલ પકડને આયા સૈયાદ અબ્બુમનમે.
આયાથા બુલબુલોંકી તદબીરમે ગુલોતે,
હસહસકે માર ડાલા સૈયાદકો અમનમે.
ચશમે સીહાયસે તેરી પરદેસે બતાકે,
તાલીમ હોતે આયા શીતના ફરેખ પનમે.
બાઝારે મીસ્ત્રમે ચલ ચુસુફકા સામાના કર,
ખોટે ખરેકા પરદા ખુલ જાયેગા અમનમે.

(૨૫)

બોસેમેં લબકે હસકર પદા દીખાયે ઉસને,
બીજજા ગીરાઈ મુદ્દપર તકદીરને યમનમેં,
કોઈ નહીં હે તેરા મકદુર હો તો આતશ,
હે રખ અબુરા દસ્તે ગરસાલે ગોકનમેં.

ગઝલે-બેદમ-તર્જે-કંવાલી.

લયલાકો તુને ઐયાર મજનું બનાકે મારા,
કયસે શકીસ્તા દીલકો દરદર શીરાકે મારા.

ફેરા હય પથ્થરોસે સર કોહકન કા કીસીને,
મનનૂરમે અલનાહકે કીસને કલા કે મારા.

ઐયાર તેરી ક્યા—ને રંગીયા બયાં હો,
બુત બનકે આપ હમકો કાફર બનાકે મારા.

ગર બન ગઈ બલાસે એ દીલ નહીં ગમ ઉસકા,
કર દુદર ઉસને અપના બન્દા બનાકે મારા.

સબ બર રખ્યા ખીયાલે ગેસુમેં ઉસે બેદમ,
ઔર મુબ્દ હમકો રખસે પરદા ઉઠાકે મારા.

ગઝલે-હાફીઝ—તર્જે-કંવાલી—

માહમેં ગર આપ હે તો શમેઅ તુરાનીમેં કૌન,
શમેઅમેં વાહ હે અગર રેહતા તો પરવાનેમેં કાન.

કાહેકો શેખો-બીરહમન હુંદતે શીરતે હો તુમે,
ગર ખુદા બસતીમેં રેહતા હે તો વીરાનેમેં કૌન.

ગર કીસીસે ક્યું ઝગારતે હો શહા પીકર શરાબ,
ગર ખુદા મસ્તીમેં રેહતા હે તો ફરજાનેમેં કૌન.

બઢે તુમ દેરો હરમમેં હુંદતે હો કીસ લીએ,
ગર ખુદા મસજીદમેં રેહતા હે તો ફરજાનેમેં કૌન.

હે યે મંઝીલ સખ્ત તર સમઝો ઇસે હાફીઝ જરા,
એ-ખુદીસે બા-ખુદી બેહતર, હે આ-ગતેમેં કાન.

(૨૬)

ગઝલે-કંવાલી.

—:□:—

મળાડ દેતે હે ક્યા યાર તેરે બ્યાડ ધુંધરવાલે,
તેરે બાલ ધુંધરવાલે તેરે બાલ ધુંધરવાલે.
પહેલેડી મુઝશે તકરાર આપ તું ક્યાં કરતા હય પ્યાર,
તેરી તરફસે યાર મેરે દીલમેં પડ ગયે જાલે.
તેરી બાત હે જંગલ મેરે દીલમેં આયા ખીયાલ,
આપની બુલ્લે કો સંભાલ, આ બેકરાર બનેવાલે.

ગઝલે-મઝહુર—તર્જે—કંવાલી—

દીલો બન મેરા લેકર દીલબર ક્યાં ગયોરે,
મુઝકો બનાકે મુઝતર દીલબર ક્યાં ગયોરે.
કાઅબેમેં તુઝકો દુંડું યા છુતકેમેં અય છત,
બહિં ક્યાં ક્યાં પર દીલબર ક્યાં ગયોરે.
કુરકતમેં ઉમ પરીકે દીવાના વાર બનબન,
કેહતા ચેહી હું દરદર દીલબર ક્યાં ગયોરે.
અબતો ખબર લો આકર વોહ ઈકક જગરપર,
કારી લગાડે ખંજર-દીલબર ક્યાં ગયોરે.
દીખલા વોહ અપની મુરત ને નુરકી હય મુરત,
મે પરદા અબ શરાવર દીલબર કહ ગયોરે.
હલકત બહાલે પ્યારે હમસે હુએ દીનારે,
હયરાં બહોત હે “મઝહુર” દીલબર કહ ગયોરે.

નશતરે ઉલકત—ગઝલે-કંવાલી.

તેરે જોગ મે પહેનીકફની મેરે બાંકે જવાને મદની
તેરે નેનોસે નુર ટપકતા, પટકા કમર મે નથુ વતકા.

(૨૭)

અલ્લાહરે નાઝુક બદની, મેરે બાંકે જવાને મદની.
મેરે બાંકે રંગીલે સૈયાં, મય પડું હું તોરે પૈયાં.
કીન્ને ન મેરી દીવ શીદની મેરે બાંકે જવાને મદની.
હર ફુલમે તેરી જુ દય હુર રંગમે તુંહી તું હય,
તુઝે ચાંપા કહું યા સમની, મેરી બાંકે જવાની મદની.

ગઝલે-અકબર.

—:□:—

તાઝીમસે લેતા હે ખુદા નામે મોહંમદ,
કયા નામ હે અય સદલે અલ્લા નામે મોહંમદ.
સીજદેમેં રહા દસ સો બરસ સર ન ઉઠાયા,
જસ વખત કલમ લીખને લગા નામે મોહંમદ.
ડરતાયા ગુનાહોંસે મેં રહમતને નીદા દી,
ગાફીલ તુ કહી બુલ ગયા નામે મોહંમદ.
કુરઆનમેં જન્નતમેં સરે અર્શ સરે લોહ,
કીસ શાનસે ખાલીફને લીખા નામે મોહંમદ.
હે ઉસપ હરામ આગ જહન્નમકી અઝીઝા,
જસ શખ્શકે હો દીલ પે લીખ નામે મોહંમદ.
અકબર તું બચા ચાહે અગર નારે મકરસે,
સીતકે નગીને પે લીખ ખુદા નામે મોહંમદ.

ગઝલે-મહમુદશાહ—તર્જે-લાવની.

કૌનો મકાંમેં અહમદ દુલ્હા રૂપ નીરાલા લાયા હે,
અપન અરખમેં દેખ જરા તું રખમેં ક્યસા સમાયા હે.
ખન્ના ફતહનકા તાજ પેહનકર નસકુન મીનાઘાકી સયેફ ઉઠાકર,
કલમયે હક વહદતકાં ધર ધર ઉસને ડંકા બજાયા હે.

(૨૮)

અર'મા અનાસીર ખાકી પુતલા આદમ જસકા નામ ધરી,
જયસે થે વયસે ઉડ ગયે ઝોર ગિસમેં ક્યસા સમાયા હે.
૨૬-મતે આલમ ખનકર આયે, દોનોં જાંકી બખશીશકો,
શખખીર શખખરકો ઝામીન દેકર ઉમ્મતકો છુડાયા હે.
આઈના ફતા શીશ શેખકા મહમુદશાહ હો જાકો નસીખ.
જસને ધરકે-હબીબે-ખુદા, ગર દીલમેં અપને સમાયા હે.

ગઝલે-અકબર-કંવાલી—

અર્શપે તુમહાં કર્શપે તુમ હરશયમેં ખમઝ્યાં તુમહી તો હો,
લાવારીસકે વારિસ તુમ, દર્દ સુનઝ્યા તુમાહી તો હો.
ખુલખુલમેં તુમ જાકર ચેહકે, ફુલમેં ખુ ખનકર મેહકે,
હર હરદેકી અદામેં અય દાતા શામ શુનઝ્યા તું મહી તો હો.
શુલીદી મનમુરકો તુંમને સરમદકાં સર ઉઠવાયા,
ફાઅખુદની કે ખોસ્તામે તુમ ખોલે, રંગ રંગઝ્યા તુંમહી તોહો.
યુતુમકો માહીએ નીકાલા અતિશ કો મુઝઝાર કીયા
યુમુદકો ચાદે કિનઆમેં, ધિર બધઝહી યા તુમહી તો હો.
તુમહીને અઝધરકો મારા હે, તુમહીને ખયખરકો લુટા,
શેરસે સલમાં કો બચાયા, અયસે સિયમયા તુમહી તો હો.
ચાંદસે દો દુકડે કર ઝાલે, મુરજકો ઉલટા ફેરા,
બિછડે થે આદમ-હંવાસે, ઉનંક મીલમયાં તુમહી તો હો.
જલદી આવો મદદકો વારિસ, નઝયા હુખી જાતી હય,
તુમખિન કિસ્સે કહે-યે-અકબર, ઇસકે ખેવઝ્યા તુમહી તો હો,

ગઝલે-દાગ-તર્જે-કંવાલી—

ગર હો ઝલક બાદમ ઇનશાન કરકે બૂલે,
એહસાનકા મઝા હે એહસાન કરકે બૂલે.

(૨૯)

નશતરસે કમ નહીં કુછ છેડહે આરઝુકી,
આશીક મીઝાજ ક્યું કરે અરમાન કરકે બૂલે.
અપને કીયેપે નઝાં-હો, આદમી ન હરગીઝ,
તાઅત—હો—ઈતાઅત, ઇનસાન કરકે બૂલે.
ખુદહી મુઝે ખુશાયા શીર ખાત ભી ન-પુછી,
વોહ અબ્દુમનમેં અપની મેહમાન કરકે બૂલે.
અબ ઈશકકા સહીશ યું દીલસે મીટ ગયા હે.
જસ તરેહ યાદ કોઈ કુરઆન કરકે બૂલે
અબ દાગ અપના એહસાન રખેગા કાનીલ,
વોહ ઝાર મેરી મુશકીલ આસાન કરકે બૂલે.

ફૈનોગ્રાફ ગાયન—(જલશા સંગ્રહ)—કબ્વાલી—ગઝલ.

તુને પીતકા વાયદા કરકે પીઆ, મોસે પ્રીત લગાના છોડ દીયા,
મોહ મહેરકી અખીયાં ફેર લીની. હરદમકા આના છોડ દીયા.
જરા દરસ દીઆકે ખોલો સજન, તોરે ખાસોપે વાઝં સખ તનમન,
તેરે હંશકમેં ખોયા સાગ બંધન, મેને અપના ખીગાના છોડ દીયા.
ઈસ આદમેં પેહલેં નેહ લગા, ઝોર મનકો મેરે ફેર લીયા,
અયસે બસે કીસ દેશમેં જા. જો ઈસ દેશકા આના છોડ દીયા.
જાયેં ઝેરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા ખાસા હય,
પીઆ ખીના કુછ ભાવત ના, મેને દીલકા લગાના છોડ દીયા.

ગઝલે—તજમ્મુલ—શાને—ખવાબ—

દીલકો લુભા રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત,
હયરતમેં લા રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત.
શીર—લે રહી હે ચુટકી દર પરદા મેરે દીલમેં,
શીર યાદ આ રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત.

(30)

ਉਸਾਸ਼ਾਕ ਸੋਝੇ ਗਮਸੇ ਹੇਂ ਘੜੇ ਦੀਏ ਜਲਤੇ,
 ਤਨਮਨ ਜਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਝਵਾਨੀ ਪ੍ਧਾਰੀ ਸੁਰਤ.
 ਮੇਛੋਸੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੇਂ ਤਾਲੀਯਾ ਫੰਮੇ ਨਜ਼ਾਰਾ,
 ਕ੍ਯਾ ਹੋਸ਼ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ ਝਵਾਨੀ ਪ੍ਧਾਰੀ ਸੁਰਤ.
 ਕੁਝੁਂ ਨਜ਼ਰ ਨ ਆਏ ਆਪਾਦ ਖੁੰਪੜਾ ਧੇਛ,
 ਦੀਲਮੇਂ ਅਸਾ ਰਹੀ ਹੈ ਝਵਾਨੀ ਪ੍ਧਾਰੀ ਸੁਰਤ.
 ਫਸਰਤ ਨੀਕਲ ਰਹੀ ਹੈ ਦੀਦਾਰੀ ਤਯਮੁਲ,
 ਕਿਸਮਤ ਜਗਾ ਰਹੀ ਹੈ ਝਵਾਨੀ ਪ੍ਧਾਰੀ ਸੁਰਤ.

(ਨਵਨੇਹਾਲੇ ਗੁਲਸ਼ਨ)—ਤਰ੍ਹੇ—ਗਝਲ—ਕੰਵਾਲੀ—

ਏ ਕ੍ਯਸੇ ਆਨ ਆਪਰੇ ਹੈ, ਏ ਸੁਰਤ ਕੁਝੁਂ ਅਨੀ ਗਮਕੀ,
 ਟੁੰਝਾਰੇ ਫੁਸ਼ਮਨੋਡੋ ਕ੍ਯਾ, ਪਈ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਾਤਨਕੀ.
 ਮਝਾ ਫਸਿਮੇਂਡੀ ਆਤਾ ਹੈ, ਨਮਕ ਭੀਰਕੇ ਨਮਕ ਭੀਰਕੇ,
 ਕਸਮ ਲੇਲੋ ਨਹਿ ਆਦਤ, ਮੇਰੇ ਝੁਝਮੇਂ ਹੈ ਮਰਫ਼ਮਕੀ.
 ਸ਼ੀਕਾਯਤ ਕੀਸਰੀ ਕ੍ਯਾ ਕਞ੍ਞੇ, ਕ੍ਯਾ ਕ੍ਯਾ ਉਲਟਾ ਝਮਾਨਾਂ ਹੈ,
 ਘੜਾਧਾ ਪ੍ਧਾਰੇ ਜਯਾ ਫਮਨੇ ਮਾਫ਼ਯਤ ਆਪਨੇ ਕਮਕੀ.
 ਨ ਮੀਲਯੇਗਾ ਨ ਮੀਲਯੇਗਾ, ਕੋਝ ਫਮ ਮਰ ਨ ਜਾਯੇਗੇ,
 ਖੁਦਾਕਾ ਧੁਕ ਹੈ ਪੇਛਲੇ ਕੇ—ਮੋਹਯਤ ਆਪਨੇ ਕਮਕੀ.
 ਖੁਦਾ ਜਨੇ ਟੁੰਝੇਭੀ, ਰਹੇਮ ਆਤਾ ਹੈ ਗਰੀਬਾਂ ਪਰ,
 ਪਸੇ ਪਰਛੇ ਤੋ ਮੋਹਲਵਤ, ਨਹਿ ਮੀਲਨੀ ਕੋਝ ਫਮਕੀ.
 ਵਛਾਂ ਜਾਤੇ ਹੋ ਧਮ ਧਮ ਕਰ, ਘਲੋ ਐਸ਼ੀਲੀ ਕ੍ਯਾ ਜਲਦੀ,
 ਖੁਦਾ ਰਞ੍ਞੇ ਟੁੰਝੀ ਟੁੰਝੀ ਹੋ, ਨਜ਼ਰ ਪਤੀ ਹੈ ਆਲਮਕੀ.
 ਚੁਸ ਰੰਗਮੇਂ ਅਧ ਧਾਰ ਖੁਞੇ, ਟੁੰ ਨਜ਼ਰ ਆਧਾ,
 ਐਛਾ ਕੋਝ ਖੁਲਵੀ ਨਹਿ, ਖੁਸ਼ਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਧਾ.

ગઝલે-મીરાશાહ.

—:□:—

સદા દીવમે તસવ્વુર હે અલાહીદીન સાખીરકા,
 વઝીરકા નામ ખેલતર હે, અલાહીદીન સાખીરકા.
 હલામે હુસેન તુરાની જમાલે જલવા રહમાની,
 મીસાલે માહે અનવર હે અલાહીદીન સાખીરકા.
 શરીરે અન્દરો આખીર રહી હે ગારીરા ખાતીન,
 સહરા રોજે મહશર હે, અલાહીદીન સાખીરકા.
 જુસે ખવાશિશ હો ફરખે વામીલે હક જતે મે અલાહી,
 અલા જાને ખુશ દર હે, અલાહીદીન સાખીરકા.
 મરીજે નાનવાં હુ મુનિમા હમ દમ નહી કોઈ,
 દો આપમં વેડી ધર હે અલાહીદીન સાખીરકા.
 સગે દરબાર આજઝ હુ બહાં વ રંબુર મીરાશાહ,
 સધ માકીને જલંધર હે અલાહીદીન સાખીરકા.

નાટકે—વતન-ખંસરી—

ખોલ કર આંખે જાં દેખા તો યહાં કુછ બી નહી,
 મા સીવાએ રંજ હસરતકે યહાં કુછ બી નહી.
 હમ અજલમે મુનકે આએથે ખલોત તારીફ પર,
 આંકે જળ દુનીયામે દેખા તો યહાં કુછ બી નહી.
 પૂછા દારાસે કહો દુનીયાસે તુમ ક્યા લે ચલે,
 દસ્તે હસરત મલ કે ખોલા મહેરબા કુછ બી નહી.
 કલતો ઉડતે થે ફરે રે આજ ઉતકી કપ્પર,
 ના મુરાદીકા હય ઝુંડા ઔર નીશા કુછ બી નહી.
 રંજ હોગા દેખ લોગે પ્રેમકી તુરખત અગર,
 ખાખ મીઠી કે સીવા ખસ હું ન હાં. કુછ બી નહી.

ગઝલ-સાદીક.

—:□:—

સખીરે મંઝે પીતમકો ક્યુ કર મનાઉ,
 ચેલ આતી તમે જમે કે જંગન કલાઉ.
 છુપાકર સનમ મુજકો એ અસાદી દેખ,
 તો લાગ્યા લખુત અપને મુલ પર લગાઉ.
 મનાઉ પીયાકો મમે કીસ કીસ તરેહસે અમ,
 ચેલ દે જગર નાં મંઝે કીસકો સનાઉ.
 પીવ પીવ કહે સરકે ખલોંકે અપને,
 ઉદાસન કલાઉ જટા મંઝે ખરાઉ.
 શીર મંઝે નગર તો ગલે કાલ પના,
 જઈ ખમેહુ દીલરી મય ધુની જલાઉ.
 નહી કામ ફૂલ ખગેર સાદીકકો ઉસ ખીત,
 કેલે નામ અગર દીલકા અપને રીઝનઉ.

તમામ શુદ્ધ

તાકીદે ખરીદજો ! છપાઈખંદાર પડી ગુફી છે ! આજેજ મંગાવો !
 આજ સુધી કદી પણ નહી છપાયલી મોટામાં મોટી

—:ગઝલ ની બુક:—

ગઝલ-હિન્દ.

ભાગ ૧ થી ૮ ની, સવાશે ઉપરાંત પાનાની દળદાર બુક.
 તફત નવિન પ્રખ્યાત ગઝલ-કવ્વાલીનો મોટો ખજાનો. પચરંગી
 ખેનમુન નાકુ પુઠું. છતાં કીમત ફક્ત એક રૂપીયા. પાખેજ બુક.
 મળવાનું દેશભૂ:—શાહ ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.
 રાણીનગાય-સુરત.

❧ ડીટકટીવ વાર્તાઓ ❧

ચા- લાખની ચોરી	૦ ૮ ૦
માદીની ડિફે મરીયમ અથવા ડાકુની ટીકરી	૦ ૧૨ ૦
ડીટકટીવ કતરો અથવા ખાસી કે બેદેન	૦ ૧૨ ૦
ચોકરનો એકે	૦ ૮ ૦
લાલના એકે	૦ ૮ ૦
દત્તમાનની મુર્તિ અથવા ચમન્દાન ખન	૧ ૦-૦
અઠગ વિદ્યાગીન અથવા ચાલાક ચોર	૦ ૧૨ ૦
મોતખન કે ખન	૦ ૮ ૦

❧ નવીન વાર્તાઓ ❧

વસત અન ગુલામ	૦ ૮ ૦
નવી કે મ. મણી	૦-૮ ૦
બિટી ગજકમાન	૧ ૮ ૦

❧ બદુ હુન્નર ❧

કાંકશાસ્ત્ર	૧ ૮ ૦
હુન્નર શાસ્ત્ર	૧ ૮ -
બદુકળા	૧ ૦ ૦
બદુકપર	૦ ૮ ૦
બયકન ભૂતાવળી	૦-૬ ૦

ફેક બુકો શી પો પોટથી નવાના કરવામાં આવશે
માલમ ગાયનારાઓએ પોતાનું સરનામું હમેશા ચોખ્ખાં
અક્ષરે લખવાં રહેવું. ફેક માલની કીમત વિવિધતા પોટજી
ખર્ચ વધુ વાંચવાલાયક બુકો મળવાનું કેકાણ —

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકમેનર.

ગાંધીનગર મુગત.

—હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલી લોકપ્રીય બુકો—

જરૂર ખરીદો—ગ્રંથો તે પહેલા.

તદ્દન નવીન ગઝલ કવ્વાલીની બુકો ગુજરાતી
હર્ફ, અને ઉર્દુ જખાનમાં.

ઝવહરે મહેશીલ યાની પરસ્તાને ગાહર. કી. રૂ.	૦-૧૦-૦
ગઝલે-હિન્દ ભાગ ૧ ૨ સાથે...	૦-૪-૦
માસૂકે મે'શીલ યાને ખાગે ગુલશન...	૦-૪-૦
ગઝલે અન્નાર યાને માતીની માળા...	૦-૪-૦
દરબારે મે'શીલ....	૦-૪-૦ ગઝલે-હિન્દ. ૦-૨-૦
ગઝલે રોશન. ...	૦-૨-૦ ગઝલે-દીલરૂખા. ૦-૨-૦
ગઝલે ગાહર યાને મેહરીલે-ગાહર. ...	રૂ. ૦-૨-૦
માસૂકે સુરત ઉર્દુ ગઝલ બુલબુલ. ...	૦-૨-૦
પરસ્તાને મેશીલ યાને ગઝલે-દીલ આરામ	૦-૨-૦
ખાગે-ગુલશન યાને માલોનકો બેટી.	૦-૨-૦
હશીનોકા મૂજરા યાને ફુલોંકા ગમરા	૦-૨-૦

—ગુજરાતી ગાયનો વિગેરે:—

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંઘ હા. ૧ થી ૮ સચીત્ર	૧-૦-૦
સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંઘ હા. ૧ થી ૮.	૦-૮-૦
લલનાની લીલા યાને રમણી રહસ્ય (નોવેલ)	૦-૧૨-૦
અઠંગ ઉઠાવગીર અથવા ચાલાક ચોર (ડીટક્ટીવ નોવેલ)	૦-૧૨-૦

લખા:—શાંત ચુનિલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતળાવ-સુરત.

સુરત ખરાનપુરી ભાગળ, ભાઈવાળી પોળ, અનાવિલ લોજની બાબુમાં
આવેલા શ્રી “અનાવિલ ખંધુ” પ્રો. પ્રેસમાં ગોવિન્દજી
હાથાભાઈ નાયકે લખ્યું.

